

Nr. 01 din 27 ianuarie 2025_CPR

Către: Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova

E-mail: daniela.chiperco@mai.gov.md

COMENTARII ȘI RECOMANDĂRI

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina

Organizații semnatare salută inițiativa Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova de elaborare a proiectului de modificare a HG nr. 21/2023 privind protecția temporară a persoanelor strămutate din Ucraina și [consultarea publică](#) a acestuia și vine cu următoarele comentarii și recomandări.

Prelungirea protecției temporare până la 1 martie 2026 este o măsură binevenită, întrucât aceasta garantează continuitatea sprijinului acordat persoanelor strămutate din Ucraina. Acest fapt reflectă angajamentul Republicii Moldova de a proteja refugiații, asigurând accesul la un set de drepturi în conformitate cu acquis-ul european, un aspect esențial pentru integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană.

Totodată atragem atenția asupra faptului că unele modificări propuse la hotărârea Guvernului privind protecția temporară pot crește vulnerabilitatea persoanelor strămutate din Ucraina, afectând siguranța, integrarea și accesul acestora la drepturi fundamentale.

Subliniem necesitatea unor măsuri care să sprijine integrarea refugiaților și să respecte obligațiile internaționale ale Republicii Moldova. Printre aspectele care necesită atenție se numără:

Clarificarea criteriilor de eligibilitate pentru acordarea protecției temporare cetățenilor Ucraineni aflați pe teritoriul Republicii Moldova înainte de 24 februarie 2022.

Protecția temporară a refugiaților este reglementată de convențiile internaționale, care susțin protecția persoanelor vulnerabile și interdicția de returnare a acestora în țări sau condiții periculoase. Directivele Uniunii Europene privind protecția temporară conțin prevederi similare. Astfel, stabilirea unor criterii restrictive de eligibilitate pentru protecția temporară riscă să încalce aceste principii și să excludă persoane care, deși se aflau deja în

Republica Moldova înainte de 24 februarie 2022, continuă să aibă nevoie de protecție din cauza războiului din Ucraina.

Această propunere de modificare a hotărârii de Guvern contravine [Deciziei UE nr. 2024/1836](#) care promovează o abordare incluzivă, protejând toate categoriile de persoane vulnerabile și nu a luat în calcul faptul că persoanele aflate în Moldova înainte de război pot fi afectate de război și nu se pot întoarce în siguranță în Ucraina.

În baza Convenției Europene a Drepturilor Omului, statele sunt obligate să protejeze persoanele vulnerabile în fața riscurilor internaționale. Aplicarea unor criterii prea restrictive pentru protecția temporară ar putea încălca aceste obligații, periclitând accesul la protecție pentru cetățenii ucraineni care deja se află în Republica Moldova.

Chiar dacă unii cetățeni ucraineni au fost deja în Republica Moldova înainte de invazia din 2022, acest lucru nu înseamnă că nu au nevoie de protecție. Războiul din Ucraina a avut și are un impact devastator și a creat o criză umanitară excepțională. Refuzul de a acorda protecție temporară acestor persoane pe baza prezenței lor anterioare în țară ar încălca dreptul acestora de a fi protejați în fața riscurilor grave.

Totodată, protecția temporară trebuie să fie acordată într-un mod echitabil tuturor celor care se află într-o situație similară, fără discriminare. Excluderea cetățenilor ucraineni care au ajuns în Moldova înainte de 24 februarie 2022 ar crea un tratament discriminatoriu, încălcând principiile fundamentale ale drepturilor omului, care impun acordarea aceleiași protecții pentru toți cei aflați într-o situație similară.

Propunerea de a permite Ministerului Educației și Cercetării să facă vizite inopinate la domiciliul refugiaților pentru a verifica participarea școlară contravine principiilor fundamentale ale drepturilor omului.

Verificările inopinate ar putea crea o percepție negativă despre refugiați și ar duce la marginalizarea și discriminarea atât a copiilor refugiați, cât și a părinților acestora. Copiii refugiați sunt deja vulnerabili din cauza traumelor războiului, iar astfel de măsuri ar amplifica anxietatea și stresul, afectând incluziunea lor în sistemul educațional. În locul acestor măsuri invazive, autoritățile ar putea să-și fortifice mecanismele de comunicare cu privire la încurajarea înscrierii și participare a copiilor în procesul educațional. Astfel, nu ar fi afectată viața privată a persoanelor refugiate și ar respecta drepturile acestora.

Propunerea de a restricționa acordarea ajutorului financiar persoanelor cazate în centrele de plasament.

Deși intenția este de a sprijini integrarea acestora în societate, această măsură ar putea crea insecuritate financiară pentru refugiați, în special pentru cei care nu au alte surse de venit sau nu s-au integrat încă pe piața muncii. În absența acestui ajutor, refugiații riscă să fie marginalizați, ceea ce ar împiedica integrarea lor. Propunerea ar avea drept efect să pună

refugiații să aleagă dintre un loc sigur de cazare sau o sursă sigură de venit minim, adică între satisfacerea a două nevoi esențiale.

Ajutorul financiar intern este esențial pentru acoperirea nevoilor de bază, cum ar fi hrana, îmbrăcămintea, produsele sanitare și de igienă, precum și medicamentele și asigurarea unei situații de minimă stabilitate financiară. Limitarea acestuia ar putea afecta grav bunăstarea fizică și psihică a refugiaților, punând în pericol siguranța și demnitatea acestora, în special din cadrul grupurilor celor mai vulnerabile și marginalizate precum familiile cu mulți copii, romii și persoanele cu necesități speciale,

Atragem atenția autorităților că condițiile de trai din majoritatea centrelor de plasament nu corespund nevoilor refugiaților și aceștia sunt nevoiți să-și suplimenteze nivelul de trai din alte surse decât cele oferite la aceste centre. Această măsură riscă să agraveze vulnerabilitatea refugiaților din centrele de plasament și să le afecteze procesul de integrare pe termen lung. În conformitate cu standardele internaționale privind protecția refugiaților și drepturile omului, statul are obligația de a asigura protecția socială și accesul la ajutoare adecvate pentru persoanele aflate în dificultate. Reducerea acestora contravine standardelor internaționale și încalcă drepturile fundamentale ale refugiaților, punându-le în pericol siguranța și demnitatea.

RECOMANDĂRI:

1. Criteriile de eligibilitate pentru protecția temporară să fie flexibile și să includă cetățenii ucraineni prezenți în Republica Moldova înainte de 24 februarie 2022.
2. Evitarea verificărilor inopinate la domiciliul refugiaților și adoptarea unor măsuri mai puțin invazive, cum ar fi comunicarea directă cu instituțiile de învățământ sau solicitarea documentelor care să ateste înscrierea și participarea acestora. Aceste măsuri ar respecta drepturile refugiaților și ar sprijini integrarea lor educațională fără a le afecta viața privată.
3. Renunțarea la propunerea de restricționare a ajutorului financiar pentru refugiați cazați în centrele de plasament. Este esențial ca acest ajutor să fie menținut pentru a sprijini integrarea refugiaților și a preveni creșterea vulnerabilității acestora. Statul trebuie să îndeplinească obligațiile internaționale de protecție a refugiaților, garantând accesul acestora la ajutoare financiare adecvate, astfel încât drepturile fundamentale ale acestora să nu fie încălcate.

Organizațiile semnatare:

1. Centrul de Politici și Reforme, E-mail: cprmoldova@gmail.com
2. Platforma Femeilor Rome, E-mail: romnicoordination@gmail.com
3. Inițiativa Moldova Pentru Pace, E-mail: secretariat.moldovapentrupace@gmail.com
4. Centrul pentru Politici, Inițiatice și Cercetări "Platforma", E-mail: ao.platforma@gmail.com
5. Asociația obștească "Laolaltă", E-mail: contact@laolalta.md